

Továbbtanulás Pályaválasztás - szakmaválasztás

2021/22-es tanév

Kedves szülők és továbbtanulás előtt álló diákok!

A középfokú továbbtanulás meghatározó mérföldkő minden diák életében, hiszen a megfelelő irány kiválasztása alapvetően befolyásolhatja a későbbi életutat.

Ezért fontos a diák számára a megfelelő középfokú iskola, szakma körültekintő kiválasztása, mely döntés során több körülményt érdemes mérlegelni.

E meghatározó mérföldkő megválasztásához szeretnénk segítséget nyújtani minden pályaválasztás előtt álló szülőnek és diáknak.

Mi befolyásolja pályaválasztási döntéseinket?

A továbbtanulás irányát számos tényező befolyásolhatja (család, barátok, média).

A jó döntéshez azonban szükség van a saját képességek és érdeklődés feltérképezésére, vagyis reális önismeretre alapozva kell mérlegelni a szakmáknak és iskoláknak való megfelelést.

Ebben meghatározó szerepe van a szülőknek, de komoly segítséget nyújthatnak az osztályfőnökök, szaktanárok, pályaválasztási tanácsadók.

Mit érdemes végiggondolni?

- Van-e olyan szakterület, szakma, műveltségi terület, ami kiemelten érdekli, ahol akár hosszabb távon is el tudja képzelni magát, illetve képes tanulmányokat folytatni? Esetleg egy konkrét szakma is érdekli?
- Ismeri-e a szakmák követelményeit, elvárásait, rendelkezik megfelelő pályaismerettel?
- Inkább elméletet szeret tanulni, vagy a gyakorlati tevékenységek, tapasztalatszerzés áll hozzá közelebb?
- Hosszabb időt szeretne még tanulással tölteni, vagy a minél gyorsabb munkába állás lenne a fontosabb?
- Milyen iskolatípusok vannak, ezek közül melyikben milyen lehetőségek vannak a képességek kibontakoztatására?
- Tanulmányi eredmények, teljesítmény alapján reális-e a továbbtanulási szándék, az adott középiskolába elég-e a bekerüléshez, illetve képes lesz-e eredményesen elvégezni és érettségit vagy szakmát szerezni?
- Fizikai és egészségi állapot, a képességek mellett megfelelnek-e a kiválasztott szakmának?
- Esetleg szóba jöhet a kollégiumi elhelyezés is, vagy mindenképpen helyben a családdhoz közel szeretné folytatni a tanulmányait?

Mi segíthet?

- Információk – iskola típusokról, munkaerő-piaci lehetőségekről
- Továbbtanulással kapcsolatos honlapok
- Pályaválasztási tanácsadó – egyéni konzultáció, on-line tanácsadás honlapon keresztül
- Nyílt napok – iskolák honlapjai

Honlapok ahol tájékozódhatunk:

- www.eletpalya.munka.hu
- www.szakmavilag.hu
- www.felvi.hu/
- www.oktatas.hu
- www.szakkepesites.hu
- www.mot.hu
- www.eduline.hu
- www.ikk.hu – a megújuló szakképzés

Fontos tisztában lennünk a szakképzés rendszerével

2020. januárjában lépett hatályba az új szakképzési törvény, mely jelentősen átalakította a szakképzés rendszerét.

Átalakult az Országos Képzési Jegyzék – az új rendszerben ezt a Szakmajegyzék váltja fel, melyben 174 alapszakma közül lehet választani.

Továbbra is két szakma megszerzésére van lehetőség állami támogatással.

A szakképző intézményeknek két fő típusa lesz: a technikum és a szakképző iskola

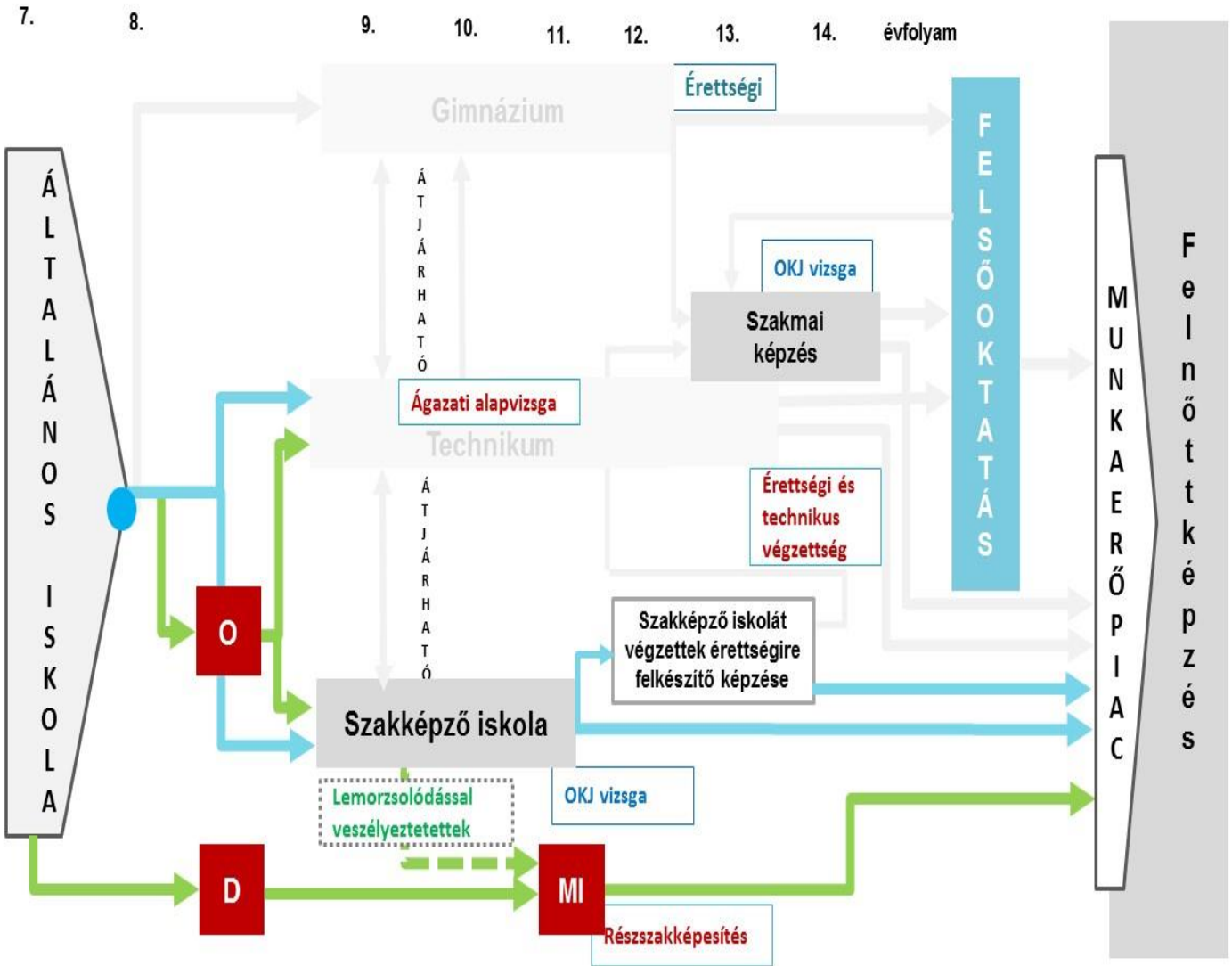
A tankötelezettség teljesítése egy részszakképesítés megszerzése

A pályorientáció megerősítése

**D: „Dobbantó”
alapkompentencia fejlesztő**

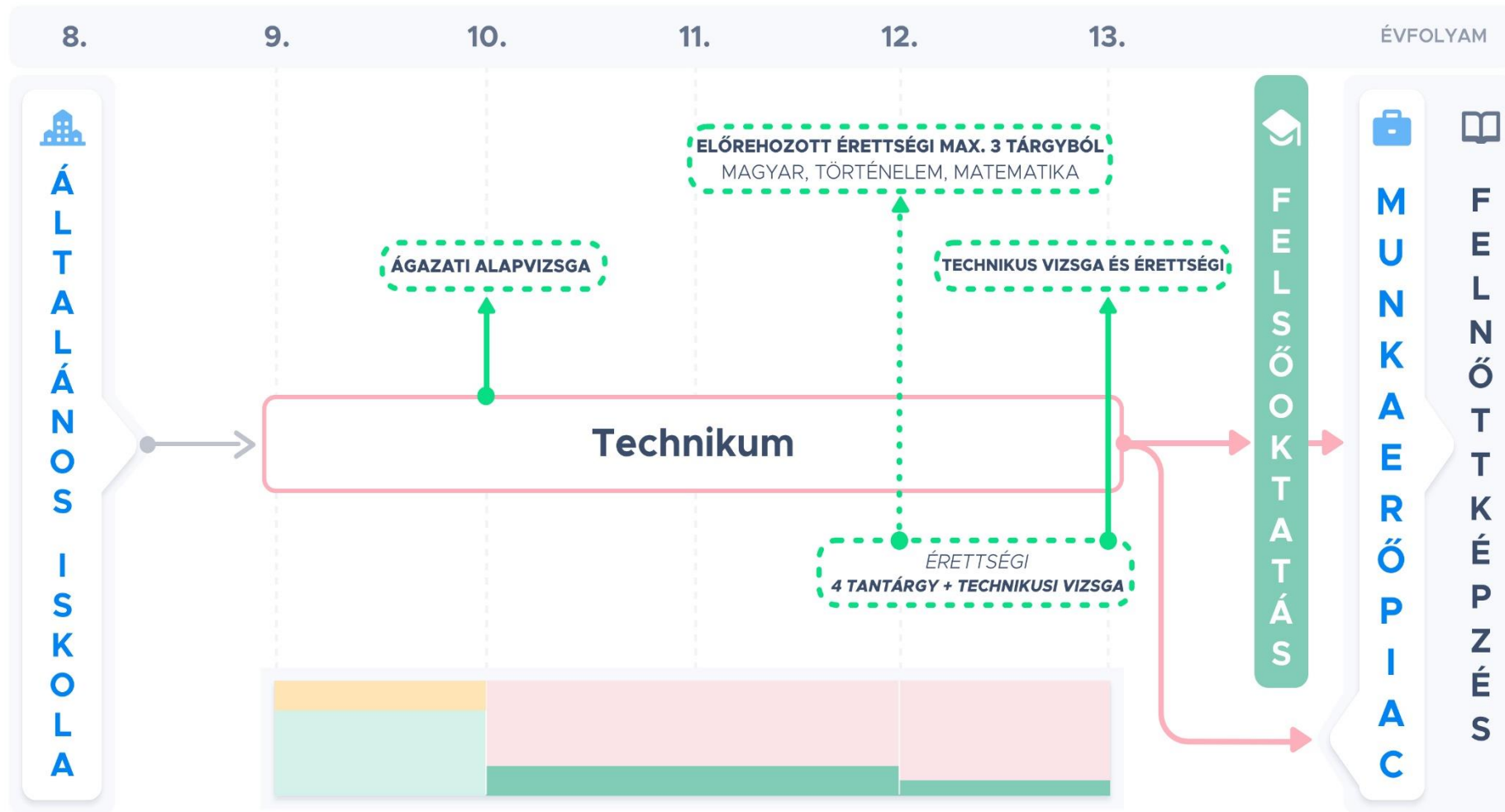
**O: Orientációs,
kompetenciafejlesztő év**

**MI: Műhelyiskola OKJ-s
részszakképesítés kimenettel**

Az új szakképzési struktúra egyik iskolatípusa a **TECHNIKUM**

A technikum **5 éves**: 2 év ágazati alapoktatás + 3 éves szakirányú oktatás

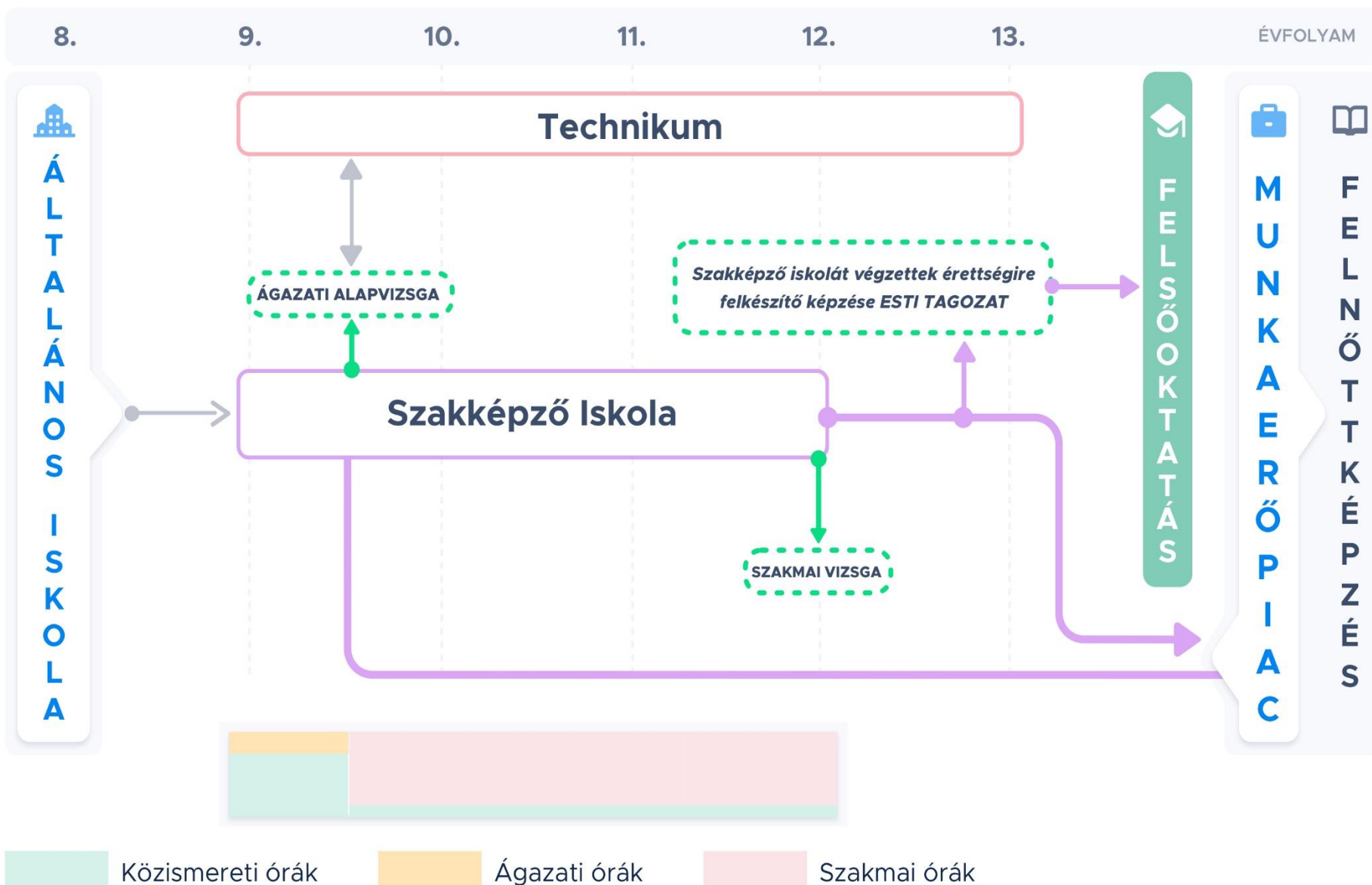
Közismereti órák

Közismereti, érettségi tantárgyak órái

Ágazati órák

Szakmai órák

Az új szakképzési struktúra másik iskolatípusa a **SZAKKÉPZŐ ISKOLA**

Változások 2020-tól

- Iskolatípusok elnevezésének, szerkezetének, tananyag tartalmának változása
- Megújuló szakképzési tartalom – digitális tananyagok
- Új ösztöndíj rendszer
- Kompetencia mérés
- Orientációs év bevezetése
- Dobbantó - Műhelyiskola
- Iskolák közötti átjárhatóság biztosítása
- Tankötelezettség –részszakma megszerzése
- Diákhitel lehetőség

Kezdjük az iskolatípusokkal:

Középfokon az alábbi intézménytípusokban tanulhatnak tovább a diákok:

- Gimnázium – itt nem történt változás
- Technikum – (előtte szakgimnázium, szakközépiskola)
- Szakgimnázium - (művészeti, pedagógiai, közművelődési ágazatban)
- Szakképző iskola – (előtte szakközépiskola, szakmunkásképző)
- Szakiskola (sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó oktatás)

Gimnázium

A gimnázium 4 – nyelvi előkészítő évfolyam esetében öt, – évfolyamon az általános műveltséget megalapozó, valamint érettségi vizsgára és felsőfokú továbbtanulásra felkészítő intézmény. Az érettségi öt tantárgyból áll, a kötelező négy tantárgy mellett az ötödik tárgy szabadon választható. A gimnáziumok esetében tagozatok, specializációk közül lehet választani, melyeknél a kiemelt tantárgyak magasabb óraszámokban kerülnek oktatásra, illetve 10. osztálytól fakultációt választás történik, mely az emelt szintű érettségire készít fel. Érettségi után felsőoktatásban, vagy technikumokban szakma tanulására van lehetőség.

Technikum:

A képzés időtartama 5 év – egyesíti a gimnázium és a szakmatanulás előnyeit. A jelentkezéskor ágazatot kell választani, 9-10. évfolyamon ágazati alapképzés folyik, mely egy ágazati alapvizsgálattal zárul. A szakmai gyakorlati képzés tanműhelyben és duális keretek között történik. 12. évfolyamon tehetnek előrehozott érettségit 3 tárgyból (magyar, történelem, matematika), a 13. évfolyam végén pedig idegen nyelvből és szakmai tárgyból érettségi vizsgát tesznek, mely emelt szintű érettségi tárgynak minősül. Az utolsó év elvégzése után egyszerre kapják meg érettségi bizonyítványukat és technikusi oklevelüket. A technikumban végzetek jelentős előnyt élvezhetnek a szakirányú felsőoktatási felvételinél.

Szakképző iskola:

A képzés időtartama 3 év – ebben az iskolatípusban a mesteremberek képzése folyik. A 9. évfolyamon ágazati alapozó képzést kapnak a tanulók, konkrét szakma kiválasztása ezt követően történik. A 10-11. évfolyamon a tanulók lehetőség szerint duális szakmai képzés keretében sajátítják el a szakma gyakorlati alapjait. A szakmunkásbizonyítvány megszerzése után, ennek birtokában 2 év alatt érettségi bizonyítvány szerzésére is van lehetőség, felnőttoktatás keretében.

Szakgimnázium:

Öt évfolyammal működő művészeti, pedagógiai és közművelődési képzést folytató nevelési-oktatási intézmény.

Érettségire és a szakképzési törvény szerinti szakképesítés megszerzésére készít fel.

Szakiskola:

A többi tanulóval sajátos nevelési igénye miatt együtt haladni nem tudó tanulók felkészítését végzi. A sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó közismereti oktatás és a szakmajegyzékben szereplő szakmára, vagy részsakmára felkészítő oktatás folyik speciális kerettantervek szerint.

Orientációs osztály

Azon diákok számára, akik bizonytalanok a pályaválasztásban, vagy kompetenciafejlesztésre van szükségük. Feladata a tanulók egyéni kompetenciáinak felmérésére alapozott fejlesztés és a szakmai oktatás során elsajátítható szakmák gyakorlati körülmények között való megismertetése. A tanulók mentorálása, alapkészségeinek és kulcskompetenciáinak fejlesztése, pályaaorientációjának, életpálya tervezésének elősegítése a cél, rugalmas és személyre szabott oktatási formában.

Dobbantó program:

Az általános iskolát el nem végzőknek biztosítja az alapkompétencia fejlesztést, amelyet követően a műhelyiskolába lehet továbblépni. Az vehet részt a programban, aki a 16. életévét betöltötte és alapfokú iskolai végzettséggel nem rendelkezik.

A programban egyénre szabott, gyakorlatias, csapatmunkára épülő fejlesztés történik, rugalmas rendben, új szemléletű értékeléssel.

A szakképzési HÍD programot váltja fel.

Műhelyiskola:

Részszakma megszerzése a cél. A képzési idő 6-24 hónap.

A részszakma megszerzéséről kiállított szakmai bizonyítvány államilag elismert alapfokú végzettséget és szakképesítést tanúsít, és legalább egy munkakör betöltésére képesít.

Ösztöndíjra jogosultak.

Ágazati alapoktatás, ágazati alapvizsga:

- Az adott ágazathoz tartozó szakmák tekintetében a technikum első 2 évében, a szakképző iskolában az első évben széleskörű ágazati alapismereteket tanulnak, melyet ágazati alapvizsga zár le. Ez jogosít fel a duális képzésbe való belépésre, átjárhatóságot biztosít a technikum és a szakképzős iskola között.
- **Ágazati alapvizsga:** technikum 10. évfolyam, szakképző iskola 9. évfolyam végén zárja az ágazati alapoktatást. Szakmai alaptudást és kompetenciát mér országosan egységes eljárás keretében, eredménye a végső szakmai vizsga eredményébe beszámít. Adott ágazathoz tartozó további szakma tanulásánál nem kell megismételni.

Szakmai vizsga:

Interaktív számítógépes vizsgarészből és egy projektfeladat megvalósításából fog állni. Ez utóbbit a szakmai vizsgára kell vinni vagy ott elkészíteni.

A projektfeladat az adott szakma sajátosságaitól függően lehet gyakorlati vizsgamunka, vizsgamű, záródolgozat vagy portfólió készítése.

A vizsgára független vizsgaközpontokban, három tagú vizsgabizottság előtt kerül sor.

Továbbtanulás érettségi után a szakképzésben

- Érettségi után is van lehetőség szakmát tanulni, ebben az esetben a technikumi képzés utolsó 2 évére lehet jelentkezni.
- Az érettségi után megszerzett technikus szakképzettséggel a tanulók megerősített tudással, többletpontokkal, vagy az okleveles technikus képzésben akár már megszerzett kreditekkel indulhatnak később a felsőoktatásba.
- A nappali rendszerű képzésben való részvétellel diákigazolvány is igényelhető, amellyel minden diákkedvezmény (utazás, programbelépők stb.) igénybe vehető.
- A képzés során ösztöndíj, a szakképzetség megszerzését követően pályakezdési juttatás jár minden első szakmát tanulónak.
- Azok, akik duális képzésben sajátítják el a szakmát, vállalati környezetben tanulhatnak, és munkabért kapnak tanulmányaik során.
- Lehetőség van idegen nyelvi oktatásban is részt venni.

Ösztöndíj a szakképzésben:

Tanulmányi eredménytől függő mértékű ösztöndíj jár minden szakképzésben tanulónak, melyet a duális képzésben munkabér vált fel.

Az ösztöndíj alapja a tanév első napján érvényes kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) egyhavi összege.

Technikum 9-10. évfolyamon havi 8 ezer forint.

Szakképző iskola 9. évfolyamon havi 15 ezer forint.

Az ösztöndíj egy része pályakezdési juttatásként kerül kifizetésre, melyre akkor jogosult a tanuló, ha sikeresen befejezi a képzést és szakmát szerez. Ennek mértéke 150-300 ezer forint között van a vizsga eredményétől függően.

Kompetencia mérés

Személyazonosításra alkalmatlan módon az általános iskola nyolcadik évfolyamán tanulók sikeres pályaválasztást és továbbtanulást megalapozó személyes tanulói kompetenciák kötelező vizsgálata.

A vizsgálat eredménye visszajelzést ad a tanuló számára azokról a középfokú iskolai továbbtanulási lehetőségekről, amelyek meglévő képességei alapján számára javasolhatók.

Az elektronikus felületen zajló vizsgálat (mérés) célja, a tanuló válaszai alapján a hozzá leginkább illeszkedő középfokú iskolai továbbtanulási irányokról, valamint saját érdeklődésének főbb területeiről és néhány – a továbbtanulás szempontjából lényeges – kompetenciájáról adjon visszajelzést.

Kompetencia mérés:

Időpontja: 2020.09.21-10.12. között.

86 kérdést tartalmaz, kb. 45 perc alatt kitölthető iskolai tanórán, vagy otthoni körülmények között is.

A kérdéssor az életkori sajátosságokhoz illeszkedő, az érdeklődésre, a saját képességekre és tulajdonságokra vonatkozó önértékelő állításokat tartalmaz. Az állításokkal kapcsolatban kell egyszerű döntést hozni („így van” / „nem így van”), és lehetséges a „nem tudom eldönteni” válasz megjelölése is.

SNI és egészségügyi problémák

- Szakiskola, technikum – szakmánként foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat szükséges– kizáró okok lehetnek epilepszia, színtévesztés, látásgyengesség, magas vérnyomás, cukorbetegség, idegrendszer, csontrendszer megbetegedései, bőrbetegségek, stb.
- Bizonyos szakmák esetében pályaalkalmassági vizsgálat is van.
- SNI – figyelembe venni a képességeket, diagnózist – szakmai tárgyak és komplex szakmai vizsga alól nincs felmentés! Felvétel esetén iskolától befogadó nyilatkozat – szakértői bizottságnál iskola kijelölést kérelmezni kell!

Felvételi eljárás ütemezése:

- 2020. okt. 20. – közép fokú iskoláknak, kollégiumoknak nyilvánosságra kell hozniuk a honlapjukon a felvételi tájékoztatójukat.
- 2020. dec. 04. – jelentkezés a központi írásbeli felvételi vizsgákra
- 2021. jan. 23. – központi írásbeli felvételi vizsgák
- 2021. febr. 19 – Az általános iskola továbbítja a tanulói jelentkezési lapokat
- 2021. márc. 16. – felvételi jegyzéket nyilvánosságra hozzák a közép fokú iskolák
- 2021 márc. 22-23. – sorrend módosítási lehetőség
- 2021. ápr. 30. – értesítés a felvételtől vagy elutasításról
- 2021. máj. 10. -aug.31. – rendkívüli felvételi eljárás – szabadon maradt helyek közül lehet választani

Tervezés lépésről lépésre

1. Mit szeretne a gyerek? – érdeklődés, készség, képesség, tanuláshoz való hozzáállása – segítsük felismerni a bennük rejlő tehetséget, lehetőséget
2. Szakmák és iskolatípusok, munkaerő-piac ismerete
3. Pályaismeret bővítése (pályaválasztási honlapok -szakmabemutató filmek, mappák, foglalkozás ismertető - , üzemlátogatás, személyes tapasztalatok -munka kipróbálás, élmények, rokonok, barátok, ismerősök beszámoló)
4. Listaállítás szakmák – együttgondolkodás –(mindent vegyünk bele a motiváció fenntartása érdekében), majd szűkítjük az ismeretek függvényében.
5. Iskola lista – hol indítják a kiválasztott szakot? Szóba jöhető intézmények, kollégium, stb.
6. Tanulmányi eredmények számba vétele
7. Internet – átböngészni az iskola honlapját, közzétételi listáját, pedagógiai programját, csoportbontásokat, plusz lehetőségeket
8. Nyílt napok – ne csak a gyereket küldjük!

Köszönöm a figyelmet!
Sikeres pályaválasztást kívánok!!!!

Elérhetőség:
Vargáné Nógrádi Gyöngyi
pályaorientációs tanácsadó pedagógus
Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szombathely, Sugár út 9. II. em.
nogradigyongyi@gmail.com

Facebook oldal: **Pályaválasztási Tanácsadás Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat**

E-mail: szakszolgalat.vas.palyavalasztas@gmail.com

Honlap: <http://palyavalasztas.vas-szakszolgalat.hu> – **on-line tanácsadás!!!**